ÖVERENSKOMMELSE OM

# SAMVERKAN I E12-REGIONEN

*I denna överenskommelse tecknas en vision kring hur en effektiv och ändamålsenlig samverkan i E12-regionen kan stärka regionens position och skapa ökad tillväxt. Överenskommelsen ska utgöra ett underlag för vidare arbete med och beslut om en EGTC i regionen.*

EUROPEAN UNION
Interreg Botnia-Atlantica
European Regional Development Fund

# EN GEMENSAM SAMVERKAN I E12-REGIONEN

## HISTORIEN TAR OSS FRAMÅT

E12-regionen har en lång gemensam historia av gränsöverskridande samarbete. Genom denna typ av samarbeten undviker man dubbelarbete, och åstadkommer sådant som varje enskild organisation inte kan göra ensam.

Samarbetet i E12-regionen koordineras och leds idag av Kvarkenrådet, MidtSkandia och Blå vägen-föreningen. Samverkan har bland annat lett till att E12 och Umeå hamn erhållit klassningen TEN-T comprehensive.

Samverkan är något som idag lyfts fram i olika sammanhang som helt avgörande för framgång. Traditionell planering och styrning fungerar inte på samma sätt som förr i den transparenta, flytande verklighet vi idag lever i. Vårt samhälle är så komplext, och kräver sådan flexibilitet och öppenhet, att enda vägen är just samverkan. Ett exempel är att även FN:s globala hållbarhetsmål innehåller ett mål om samverkan.

Nyttorna med samverkan i en region är många. Samverkan ökar en regions förmåga att hantera komplexa och långtidsinriktade frågor som sträcker sig utöver den normala planeringshorisonten. Man kan säga att samverkan mellan aktörer ökar en regions kapacitet att på ett effektivt sätt hantera komplexa frågor. Regionen har redan idag ett unikt samarbete mellan de tre nordiska länderna och en stor bredd i näringslivet.

Därför har arbetet i EU-projektet E12 Atlantica Transport nu resulterat i en överenskommelse för hur man kan skapa ett ännu mer givande och effektivt samarbete.

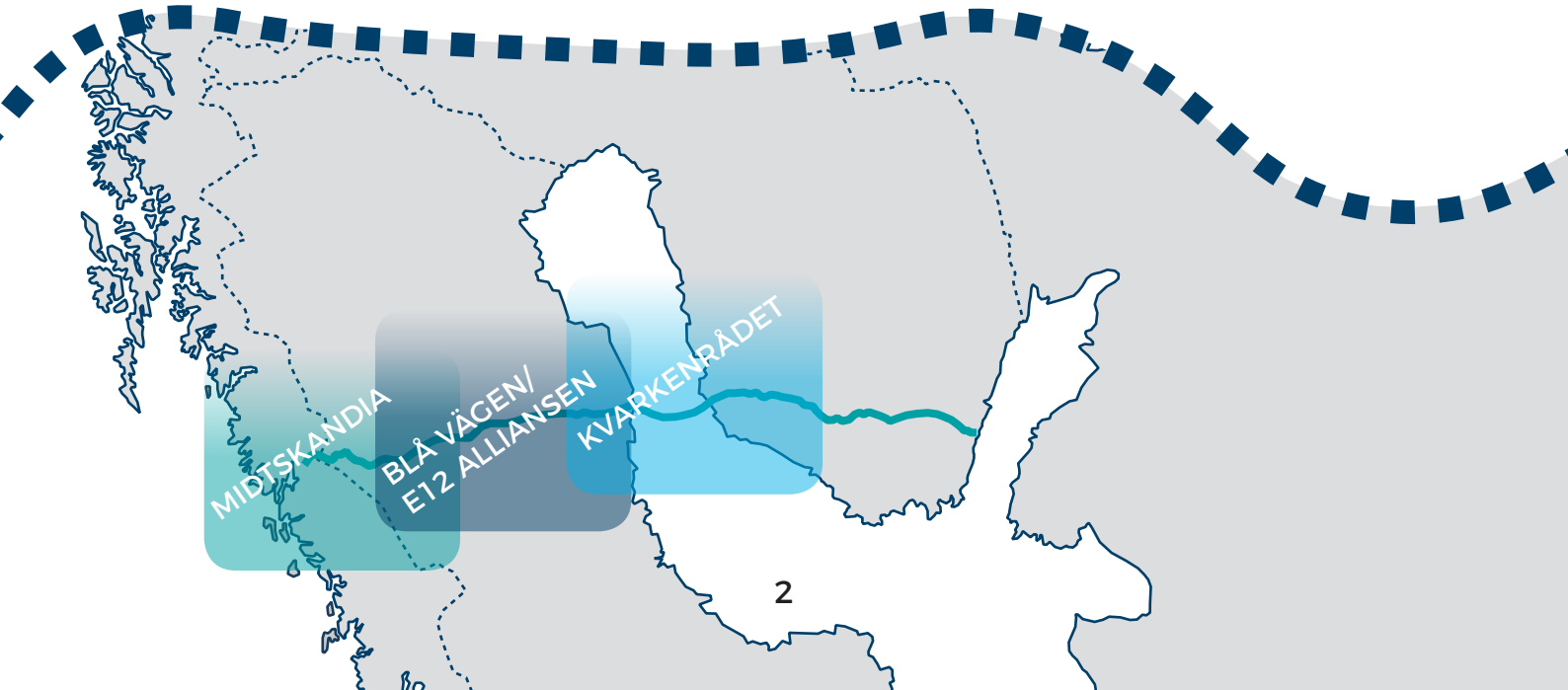

# VISION FÖR SAMVERKAN

**Visionen ”E12 – Gränslös samverkan” har tagits fram för att visa den framtida samverkan man önskar i E12-regionen. Visionen är utgångspunkten för samverkan och grunden till de områden man önskar samverka mer kring.**

## E12 - GRÄNSLÖS SAMVERKAN

*Utifrån en gemensam historia av ett långt samarbete, bygger vi en innovativ region över tre länder och skapar nya möjligheter. I en region där alla är välkomna och känner sig hemma, samverkar vi för tillväxt, välstånd och livskvalitet.*

*Genom gränslös samverkan positionerar vi regionen, nationellt och internationellt. Transportkorridoren E12 knyter samman regionen över gränserna och möjliggör näringsliv, besöksnäring, utbildning och sjukvård i framkant. Här har du alla möjligheter – i stad och land, på hav och fjäll.*

# DETTA VILL VI SAMVERKA MER KRING

Samverkan i E12-regionen kan omfatta många olika områden. De områden som diskuterats i projektet är näringsliv, transporter och infrastruktur, miljö, marknadsföring/lobbying, universitet och regionutveckling.

## NÄRINGSLIV

Samverkan inom näringslivet kan ge betydande fördelar när det gäller frågor som råvaru-utnyttjande, digitalisering etc. Här finns idéer om att skapa ett gemensamt utvecklingsbolag och en meeting point, att arbeta med cleantech, cirkulär ekonomi och gemensamma traineeprojekt.

## TRANSPORTER OCH INFRASTRUKTUR

Inom EU-projektet E12 Atlantica transport har en gemensam trafikstrategi tagits fram. Denna ger underlag för det fortsatta arbetet med att stärka de fysiska kopplingarna i regionen. Här kan det också handla om att vidare-utveckla befintligt logistikarbete, bättre koppling till EU:s transport-korridorer etc.

## MILJÖ OCH HÅLLBARHET

Att arbeta med miljö och hållbarhet är idag nödvändigt i alla sammanhang. Här finns stora möjligheter att lära av varandra och utveckla projekt och affärer genom samverkan. Regionen har en ambition att ligga i framkant när det gäller denna typ av frågor. Ett grönt stråk längs den Blå vägen är en av idéerna.

## GEMENSAM MARKNADSFÖRING/ LOBBYING

Ett uppenbart samverkans-område handlar om att utveckla en gemensam marknadsföring av E12-regionen. På detta sätt skapar man ett tydligare varumärke som ger fördelar i olika sammanhang som i kommunikation med EU, men även nationellt i de tre länderna.

## UNIVERSITET

Ett stärkt samarbete över gränserna mellan befintliga universitet och högskolor kan ge fördelar både när det gäller utbildning och forskning. Detta arbete sammankopplas med flera av de övriga samverkansområdena för att skapa ett Triple Helix.

## REGIONUTVECKLING

Det övergripande syftet med samverkan är regionutveckling och tillväxt. Det samverkansförslag som presenteras här kan ses som en plattform för denna utveckling.

# HUR VI VILL SAMVERKA

E12-regionen har enats om att det bästa alternativet för samverkan är en EGTC (European Grouping on Territorial Cooperation). En EGTC ger regionen och arbetet i den stor legitimitet med hög politisk förankring och stark handlingskraft i de beslut som tas.

## EGTC

EGTC står för European Grouping for Territorial Cooperation. Officiellt har EGTC som samarbetsform funnits sedan 2006, då en särskild förordning antogs efter att många försök gjorts att finna lämpliga former för organiserat samarbete mellan städer eller regioner inom olika EU-medlemsländer. Sedan 2008 har ett 50-tal EGTC-samarbeten startats.

Tanken är att skapa en samarbetsform som tillåter samarbete över medlemsländernas gränser och följa lagstiftningen i det land där EGTC:n upprättats. En EGTC blir en egen juridisk person, vilket ger stark handlingskraft och möjlighet att fatta beslut.

En EGTC kan bestå av regionala och lokala myndigheter, men även nationella regeringar. För att starta upp arbetet ingås avtal mellan parterna och stadgar upprättas för att reglera och förenkla arbetet.

Det är möjligt att involvera partners från ett land utanför EU, men det ställer särskilda krav på att det finns samarbetsavtal mellan detta land och de EU-länder som ingår i samarbetet.

## VAD INNEBÄR EGTC FÖR E12-REGIONEN?

En EGTC sätter tydliga ramar för hur samverkan ska ske genom ett färdigt koncept. Samverkansformen är en modell för långvarig samverkan och ger stark handlingskraft, då den är en juridisk person. Därför blir samverkan också mindre beroende av en stark vilja eller någon/några specifika drivkraftiga personer i regionen.

Genom samverkansplattformen ”EGTC Platform” får regionen inspiration av andra EGTC och ges möjlighet till nätverkande och hjälp vid uppstart av samverkan. Här får regionen även möjlighet att synas utåt i Europa, vilket i sin tur kan skapa ytterligare möjligheter.

En EGTC innebär en stor investering av tid och pengar. Investeringen ger förutom det faktiska samarbetet även avkastning i förenklade möjligheter att söka EU-medel.

Vad som händer med nuvarande organisationer (MidtSkandia, Blå vägen, Kvarkenrådet) är i dagsläget svårt att veta. Denna fråga behöver utredas vidare.

# HUR KOMMER VI DIT?

Att göra verklighet av en EGTC i E12-regionen kräver en rad insatser för att starta processen.

- **Förstudie:** Arbetet startar med en förstudie kring hur en E12 EGTC kan se ut. I ett första skede tas prioriterade samverkansområden, geografisk avgränsning och skiss på stadgar för samverkan fram. Arbetet genomförs av arbetsgruppen för WP3 i E12 Atlantica Transport.

- **Förankringsarbete:** För att beskriva och förklara syftet med en EGTC och vilka fördelar en sådan samverkansform ger genomförs förankringsarbete politiskt och i relevanta organisationer.

- **Beslut:** Beslut om att påbörja arbetet med EGTC-frågan bör tas i alla organisationer, dvs i Kvarkenrådet, Blå vägen och MidtSkandia om att bilda eller om att ingå i en EGTC. Dessa organisationer är de som idag driver samverkan i E12-regionen och som kan driva denna fråga.

Kvarkenrådets styrelse har kommit långt i denna process och redan vintern 2018 har beslut tagits i styrelsen på att inleda förberedelsearbetet med omorganisationen av rådet till en EGTC. Detta skulle kunna fungera som startskottet för en större EGTC över alla 3 länder på sikt, vilket bör tas i beaktande när stadgar och avtal utformas i denna omorganiseringsprocess.

Den formella processen med åtta obligatoriska steg för att påbörja en EGTC, visas nedan.

*Formell process för att påbörja EGTC*

1. E12-regionen beslutar att starta en EGTC
2. E12-regionen ingår avtal och skriver stadgar
3. Eftersom Norge inte är medlem i EU krävs specialavtal
4. Anmälan till respektive lands regering att vi vill påbörja en EGTC
5. EGTC ska godkännas av respektive lands regering
6. Efter godkännande ska stadgar registreras och offentliggöras
7. EGTC'n informerar medlems- staterna om avtal och stadgar
8. Samverkan kan börja!

# SÅ HÄR HAR VI ARBETAT

## E12 ATLANTICA TRANSPORT

E12 Atlantica Transport är ett projekt för att skapa verktyg för framtida samverkan kring transport- och infrastrukturutveckling. Syftet är att skapa en gemensam vision och målbilder samt att beskriva den gemensamma vägen dit. Projektet består av tre olika delar varav denna överenskommelse är resultatet av den tredje delen:

- **Systemanalys**: Kunskapsbas för att skapa förståelse för transportbehoven

- **Trafikstrategi**: Långsiktiga prioriteringar för framtidens transportsystem

- **Samverkan**: Framtida gränsöverskridande samverkansformer

Tidigare samarbete har visat på att regionen inte bör konkurrera internt utan istället arbeta tillsammans för att kunna utmana större konkurrenter, inom EU såväl som globalt.

## WORKSHOP MED STORT ENGAGEMANG

För att lägga en gemensam grund till samverkansarbetet samlades drygt 60 personer från hela E12-regionen i Vasa för två dagars workshop 25–26 oktober 2017. Engagemanget var stort från såväl tjänstemän, politiker som näringslivsrepresentanter från samtliga tre länder.

Workshopen utgick från den välkända workshopmetoden ”Future Search workshop” som bygger på forskning om samverkan. Tanken är att man med en stor spännvidd på aktörer representerar hela regionen. Samma grupp följs åt under dagarna och genom dialog skapar man en gemensam grund. Först då pratar man om åtgärder för att slutligen ta fram en gemensam handlingsplan för fortsatt arbete.

Källor EGTC:
Directorate general for internal policies, Policy department B: Structural and cohesion policies, European grouping of territorial cooperation as an instrument for promotion and improvement of territorial cooperation in Europe (2015)

EGTS – Europeiska grupperingar för territoriellt samarbete, Nordregio, Lisa Hörnström, 2011

E12-regionen har en lång gemensam historia av gränsöverskridande samarbete. Kvarkenrådet, Blå vägen-föreningen och MidtSkandia är de organisationer som driver detta samarbete, vilket gör att dubbelarbete undviks, och man åstadkommer sådant som varje enskild organisation inte kan göra ensam. Genom EU-projektet E12 Atlantica Transport har arbete genomförts för att landa i en ny samverkansform, vilket föreslås vara en EGTC. Genom en EGTC blir samverkan en juridisk person, vilket medför stora möjligheter kring finansiering och att synas utåt, i EU-sammanhang såväl som globalt. Detta arbete har resulterat i denna överenskommelse.

TEXT OCH LAYOUT
Caroline Ljungberg, Christer Ljungberg, Niklas Tengheden, Trivector Traffic.

Februari 2018

EUROPEAN UNION
Interreg
Botnia-Atlantica
European Regional Development Fund